

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-665/20 PPU

X

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Rechtbank Amsterdam)

Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 29. dubna 2021

„Řízení o předběžné otázce – Naléhavé řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV – Evropský zatýkací rozkaz – Důvody, pro které je možné výkon odmítnout – Článek 4 bod 5 – Vyžádaná osoba, která byla pravomocně odsouzena za stejný čin třetím státem – Trest, který již byl vykonán nebo již nemůže být vykonán podle práva státu, v němž byl vynesen odsuzující rozsudek – Provedení – Prostor vykonávajícího justičního orgánu pro uvážení – Pojem ‚stejný čin‘ – Zkrácení trestu na základě rozhodnutí jiného než soudního orgánu v rámci všeobecné milosti“

1. *Justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu a o postupech předávání mezi členskými státy – Důvody, pro které je možné odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu – Vyžádaná osoba, která byla pravomocně odsouzena za stejný čin třetím státem – Prostor vykonávajícího justičního orgánu pro uvážení – Rozsah (Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299, čl. 4 bod 5)*

(viz body 43, 44, 47, 49-53, 55, 59, 60, 67, výrok 1)

2. *Justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí za účelem sbližování právních předpisů členských států – Provedení členskými státy – Právní účinky rámcových rozhodnutí – Povinnost upustit od použití vnitrostátního ustanovení odporujícího rámcovému rozhodnutí – Neexistence – Povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva – Rozsah – Nutnost zajistit plnou účinnost rámcového rozhodnutí (Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299)*

(viz body 62–64)

3. *Justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu a o postupech předávání mezi členskými státy – Důvody, pro které je možné odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu – Vyžádaná osoba, která byla pravomocně odsouzena za stejný čin třetím státem – Důvody pro povinné odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu – Vyžádaná osoba, která byla pravomocně odsouzena za stejný čin členským státem – Pojem „stejný čin“ – Jednotný výklad (Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299, čl. 3 bod 2 a čl. 4 bod 5)*

(viz body 70, 72, 75-78, 83, výrok 2)

4. *Justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu a o postupech předávání mezi členskými státy – Důvody, pro které je možné odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu – Vyžádaná osoba, která byla pravomocně odsouzena za stejný čin třetím státem – Trest, který již byl vykonán nebo již nemůže být vykonán podle práva státu, v němž byl vynesen odsuzující rozsudek – Pojem – Trest vykonaný zčásti v uvedeném státě před jeho zkrácením – Zahnutí – Zkrácení trestu na základě rozhodnutí jiného než soudního orgánu v rámci všeobecné milosti nezohledňující objektivní hlediska trestněprávní politiky – Neexistence vlivu*
(Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299, čl. 4 bod 5)

(viz body 86-88, 92, 94, 98-104, výrok 3)

Shrnutí

Soudní dvůr objasňuje dosah zásady *ne bis in idem* použitelné při výkonu evropského zatýkacího rozkazu týkajícího se činů, které již byly předmětem odsuzujícího rozsudku ve třetím státě

V září 2019 vydaly německé justiční orgány evropský zatýkací rozkaz (dále jen „EZR“) proti X za účelem trestního stíhání za činy spáchané v roce 2012 na jeho družce a její dceři. V březnu 2020 byl X zadržen v Nizozemsku. X vyjádřil nesouhlas se svým předáním těmto orgánům a tvrdil, že již byl stíhán a pravomocně odsouzen za tytéž činy v Íránu. Konkrétně byl za část těchto činů zproštěn obžaloby a z části odsouzen k trestu odnětí svobody, který téměř celý vykonal před tím, než mu byl zkrácen. Trest mu byl zkrácen v důsledku všeobecné milosti vyhlášené nesoudním orgánem, íránským duchovním vůdcem, u příležitosti 40. výročí islámské revoluce. Podle X tak zásada *ne bis in idem*, jak je stanovena v čl. 4 bodě 5 rámcového rozhodnutí o EZR¹, který byl proveden do nizozemského práva, brání výkonu EZR vydaného na jeho osobu, jelikož byl již dříve odsouzen v Íránu.

Podle tohoto článku může vykonávající justiční orgán odmítnout vykonat EZR, pokud má informace, že vyžádaná osoba byla pravomocně odsouzena za stejný čin třetím státem, za podmínky, že v případě odsouzení byl trest vykonán, právě je vykonáván nebo podle práva státu, který vynesl rozsudek, ho již nelze vykonat. Tento důvod označovaný jako „důvod, pro který je možné odmítnout výkon“, se podobá důvodu označovanému jako důvod pro „povinné odmítnutí výkonu“ podle čl. 3 bodu 2 rámcového rozhodnutí až na to, že posledně uvedené ustanovení se týká rozsudku vydaného „členským státem“, a nikoli „třetím státem“.

V této souvislosti se Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) rozhodl požádat Soudní dvůr o výklad čl. 4 bodu 5 rámcového rozhodnutí. Tento soud, který má rozhodnout o předání X, si totiž klade otázku ohledně prostoru pro uvážení, který má v takovém případě stran pojmu „stejný čin“ obsaženého v uvedeném článku, jelikož íránské soudy výslovně nerozhodly o určitých činech, z jejichž spáchání je X obviněn v Německu, jakož i ohledně rozsahu podmínky, podle níž v případě odsouzení „byl trest vykonán, [...] nebo podle práva státu, který vynesl rozsudek, ho již nelze vykonat“.

¹ – Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“).

V rozsudku vydaném v rámci naléhavého řízení Soudní dvůr nejprve rozhodl, že vykonávající justiční orgán musí mít určitý prostor pro uvážení za účelem určení, zda je třeba z dotčeného důvodu odmítnout výkon EZR, či nikoliv. Pojem „stejný čin“² musí být dále vykládán jednotně. Konečně podmínka týkající se výkonu trestu je v takovém případě, jako je případ dotčený ve věci v původním řízení, splněna.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé připomíná, že rámcové rozhodnutí uvádí důvody pro povinné odmítnutí výkonu EZR³ a důvody, pro které je možné odmítnout výkon EZR⁴, které členské státy mohou, avšak nemusí provést do vnitrostátního práva. V případě jejich provedení však členské státy nemohou stanovit, že justiční orgány mají povinnost automaticky odmítnout výkon každého dotčeného EZR. Tyto orgány totiž musí mít prostor pro uvážení, který jim umožňuje provést přezkum případ od případu a zohlednit všechny relevantní okolnosti. Pokud by tuto možnost neměly, z pouhé možnosti odmítnout výkon EZR by se stala skutečná povinnost, ačkoli takové odmítnutí výkonu je výjimkou a výkon EZR je pravidlem.

Soudní dvůr dále zdůrazňuje rozdíl oproti důvodu pro povinné odmítnutí výkonu podle čl. 3 bodu 2 rámcového rozhodnutí, při jehož aplikaci naopak nemá vykonávající justiční orgán žádný prostor pro uvážení. Zásadu vzájemné důvěry a zásadu vzájemného uznávání, které panují mezi členskými státy a zavazují je k tomu, aby měly za to, že každý z nich dodržuje unijní právo, a zejména základní práva, totiž nelze automaticky použít na rozsudky vydané soudy třetích států. Vysoký stupeň důvěry v systém trestního soudnictví panující mezi členskými státy, tak nelze presumovat ve vztahu ke třetím státům. Z tohoto důvodu musí mít vykonávající justiční orgán prostor pro uvážení.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že pojem „stejný čin“ obsažený v čl. 3 bodě 2 a v čl. 4 bodě 5 rámcového rozhodnutí musí být vykládán jednotně. Z důvodů soudržnosti a právní jistoty totiž musí být oběma těmito pojmům, které jsou formulovány totožně, přikládán stejný význam. Soudní dvůr dodává, že okolnost, že se čl. 3 bod 2 tohoto rámcového rozhodnutí týká rozsudků vydaných v Unii, zatímco čl. 4 bod 5 tohoto rámcového rozhodnutí se vztahuje na rozsudky vydané ve třetím státě, nemůže sama o sobě být důvodem k tomu, aby měl tento pojem jiný rozsah.

Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že podmínka týkající se výkonu trestu stanovená v čl. 4 bodě 5 rámcového rozhodnutí je v takovém případě, jako je případ dotčený ve věci v původním řízení, splněna. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůrazňuje, že tento článek odkazuje obecně na „právní předpisy státu“, a důvod nemožnosti výkonu trestu dále neupřesňuje. Je tedy třeba v zásadě uznat všechny druhy milosti stanovené zákony státu, v němž byl vydán odsuzující rozsudek, v jehož důsledku již uložený trest nemůže být vykonán. Závažnost činů, orgán, který milost udělil, či hlediska, z nichž vycházel, v tomto ohledu nehrají roli, pokud například tato milost nevychází z objektivních hledisek trestněprávní politiky.

² – Tento pojem je obsažen v čl. 3 bodě 2 a čl. 4 bodě 5 rámcového rozhodnutí.

³ – V článku 3 rámcového rozhodnutí.

⁴ – V člancích 4 a 4a rámcového rozhodnutí.

Soudní dvůr však dodává, že vykonávající justiční orgán musí v rámci prostoru pro uvážení, kterým disponuje pro účely uplatnění důvodu, pro který je možné odmítnout výkon ve smyslu čl. 4 bodu 5 rámcového rozhodnutí, vyvážit několik aspektů. Jedná se o rovnováhu mezi předcházením beztrestnosti odsouzených osob a bojem proti trestné činnosti na jedné straně a zárukou právní jistoty těchto osob na straně druhé tím, že bude zajištěno respektování konečných rozhodnutí veřejnoprávních orgánů. Zásada *ne bis in idem* stanovená v rámcovém rozhodnutí jak v čl. 4 bodě 5, tak v čl. 3 bodě 2 totiž zahrnuje oba tyto aspekty.